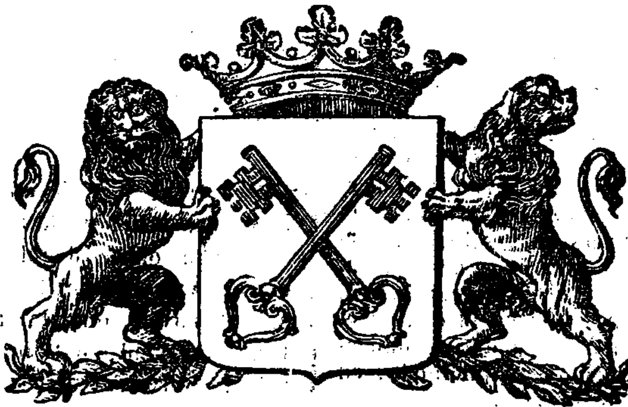
1859. N°. 129.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 28 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 *Centen afgegeven.*

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 27 October.

Naar gemeld wordt heeft de 1ste luit. J. Roosmale à Nepveu, van het reg. rijdende artillerie, ordonnans-officier van Z. M. den Koning, van den hertog van Nassau het ridderkruis ontvangen van de orde van Adolph van Nassau met de zwaarden.

— De wis- en natuurkundige afdeeling van de kon. akademie van wetenschappen zal op Zaturdag aanst. te Amsterdam eene gewone vergadering houden.

— Sedert eenigen tijd is het observatorium te Leyden door den telegraafdraad verbonden met de drie zeeplaatsen Willemsoord, Hellevoetsluis en Vlissingen, en wel meer bepaald met de localen alwaar de inrigting is, tot het aangeven van den middelbaren tijd, ten dienste van oorlog- en koopvaardijschepen, ter regeling hunner tijdmeters.

Die inrigting bestaat in een' mast of paal, boven een der landsgebouwen opgerigt en daardoor, zoo veel doenlijk, op de reede en in de haven zigtbaar. Aan het boveneinde van dien paal zijn vier schermen bevestigd, welke in den regel horizontaal liggen en bijgevolg nagenoeg onzigtbaar. Vijf minuten vóór den middag worden door een eenvoudig toestel die schermen verticaal gezet en daardoor van alle zijden zigtbaar, terwijl op het juiste oogenblik van den middelbaren middag dier zeeplaats de schermen plotseling in hunnen horizontalen stand worden teruggebragt.

Deze inrigting bestond reeds sedert eenige jaren, doch dikwijls en voornamelijk gedurende den winter was het schier niet doenlijk, op de zeeplaatsen zelve waarnemingen tot tijdsbepaling met eenigen graad van naauwkeurigheid te doen, en was men wel verpligt, dagen, soms weken, op de uurwerken te vertrouwen, zonder in staat te zijn deze behoorlijk te controleren. Daardoor werden dikwijls onwillekeurig minder juiste opgaven gedaan, die voor den zeeman, die er op vertrouwde, nadeelige gevolgen zouden kunnen hebben.

Op eene goed ingerigte sterrewacht is één enkel helder half uur in den nacht voldoende, om eene zeer naauwkeurige tijdsbepaling te verkrijgen, en hoe moeijelijk dit toch ook in onze streken kan zijn, om dat gewenschte half uur te verkrijgen, zoo zijn de kansen daartoe zooveel grooter en de graad van naauwkeurigheid, die bereikt wordt, voldoende.

Twee keeren 's weeks, of zooveel meer als zulks noodig wordt geoordeeld, stelt men 's avonds na tien ure, wanneer op die plaatsen de telegrafische gemeenschap voor het publiek gesloten is, die verbinding daar met de onderscheidene observatoria en opmerkelijk is het, dat dan de tikken van het uurwerk, te Leyden waargenomen, gelijktijdig te Willemsoord, Hellevoetsluis en Vlissingen worden hoorbaar gemaakt. De gewone seinen worden aan de maritieme directiën, zonder eenige moeite, met eene zekerheid van twee tiende gedeelten eener seconde waargenomen.

Ontegenzeggelijk zijn deze seinen voor de marine en voor den handel van groot belang: door dezelve verkrijgt men den waarborg, van met goed geregelde tijdmeters naar zee te kunnen vertrekken, welke gebezigd worden tot bepaling der geographische lengte op zee.

Doch het nut, door dit gebruik van den telegraafdraad verkregen, wordt nog verhoogd, wanneer men bedenkt, dat deze seinen ook kunnen worden opgevangen, ter regeling der uurwerken, langs telegraaflijnen in gebruik. Dit geschiedt reeds te Amsterdam, waar ook de tijdmetermakers er nut van trekken voor het onderzoek hunner uurwerken. Men vertrouwt, dat er spoedig gebruik van zal gemaakt worden, tot eene juistere aanwijzing van den tijd, door openbare uurwerken aangegeven.

De reeds nu verkregene gunstige uitkomsten, om den electromagnetischen telegraaf tot het overbrengen van den juisten tijd naar onze zeehavens te bezigen, heeft men grootendeels te danken aan den ijver en de kunde van onzen hooggeschatten hoogleeraar Kaiser. *(Dbl. v. 's Gr.)*

— De minister van marine heeft ter kennis van belanghebbenden gebragt, dat op 7 November aanst. door den directeur der marine te Amsterdam bij inschrijving zal aanbesteed worden de levering van 100 stuks vette inlandsche ossen, met het benoodigde zout om het van die ossen afkomende vleesch te zouten.

— Naar wij vernemen is onlangs nabij de slagkruidfabriek te Delft een stuk land aangekocht, dat waarschijnlijk ingerigt zal worden voor eene pyrotechnische werkplaats, ten dienste van het ministerie van oorlog. Het gerucht loopt, dat aan het hoofd hiervan geplaatst zal worden de kapitein der artillerie Delprat.

— Te Brielle is Zaturdag ll. de bliksem geslagen in den toren van de hervormde kerk, waardoor brand ontstond in den nok van het dak. Door spoedig aangewende middelen is men er echter in geslaagd dien brand te stuiten. De toren was van geen afleider voorzien.

Uit de Anna Paulowna-polder, (Noordholland) schrijft men ook nog, dat er in dien omtrek geen enkele boer is, van wien dien avond of nacht niet eenig vee is doodgeslagen of verdronken.

— Men meldt uit Utrecht dat eergisteren aldaar de plegtige installatie heeft plaats gehad van den nieuw benoemden voorzitter en den advocaat-fiscaal bij het hoog militair geregtshof, mrs. J. S. Vernède en W. J. van Hoytema, waarbij door die heeren toepasselijke aanspraken zijn gehouden, waarin zij aan de verdiensten van wijlen den heer mr. P. Ras op nieuw hulde bragten.

— Een stuk land aan den straatweg tusschen Wijhe en Deventer is reeds voor de derde maal gehooid. De oudste lieden herinneren zich niet dit ooit te hebben gezien.

— Op den 22sten dezer is te 's Hertogenbosch in den ouderdom van 84 jaren overleden de heer A. Heeren, R. K. priester, vroeger pastoor en deken van Oirschot, stichter en rector van het huis der zusters van liefde aldaar. In zijn leven heeft hij zijn geheel vermogen, ruim ƒ 100,000 bedragende, aan dat gesticht geschonken.

— In ons vorig nommer hebben wij den uitslag medegedeeld van de examens, volgens de wet op het onderwijs dezer dagen door de commissie in Zuidholland gehouden; wij laten hier de opmerkingen volgen, waartoe dat onderzoek aanleiding heeft gegeven.

Ook ditmaal heeft die verhouding haren geregelden tred van vooruitgang behouden. De cijfers doen echter ook weder hier wel de waarheid, doch niet de geheele waarheid kennen. Het examen heeft ja doen zien, dat er zich niet zoo velen hadden aangemeld, die volstrekt onbekwaam waren, zoo als de vorige malen plaats had, en daardoor is, zoo als uit de cijfers blijkt, het getal afgewezenen betrekkelijk gering; doch de opgegevene getallen kunnen, zonder nadere toelichting, de bekwaamheid der toegelatenen niet aan den dag brengen. Daarop valt nu ditmaal niet zeer te roemen; de gunstige teekenen van vooruitgang, die de vorige maal konden vermeld worden, waren nu slechts in zeer geringe mate aanwezig. Buiten enkele gunstige uitzonderingen, faalden zelfs de toegelatenen in vele zaken, zoodat, al mogt men hun den gevraagden rang toekennen, meerdere wetenschap, en vooral een beter oordeel, bij hen wenschelijk blijft.

De voor den onderwijzer noodzakelijkste kundigheden waren juist diegene, die den meesten ontbraken. Hunne kennis van de taal en rekenkunde was zeer gering; en dit geldt zoowel voor het examen voor den rang van hoofdonderwijzer, als voor dat van hulponderwijzer; dit was immers de voorname reden, waarom zoo weinigen er in slaagden, om de acte van hoofdonderwijzer te bekomen. De oorzaak van die geringe wetenschap lag kennelijk in onoordeelkundig werken. De geringste omzetting van de woorden eener zinsnede deed den meesten onderwerp en voorwerp geheel uit het oog verliezen; zij lieten b. v. staan: »zijne(n) plannen werden den bodem ingeslagen." En de oorzaak van het kwaad was niet ver te zoeken: er was weder kennelijk te weinig werk gemaakt van de studie der verschillende rededeelen: de verwarring van bijwoord en bijvoegelijk naamwoord, en bijwoord en voegwoord behoorde daardoor weder tot de gewone verschijnselen.

In de rekenkunde bleek het zeker, dat velen zich de aanmerkingen, bij vorige examens medegedeeld, ten nutte hadden gemaakt, en dat vooral de geëxamineerden tot hulponderwijzers in de theorie vrij wel te huis waren; doch aan de toepassing en het gebruik van de afgetrokkene waarheden in de school hadden de meesten nog niet veel gedacht. Dit bleek o. a. daaruit, dat velen niet in staat waren, voorbeelden op te geven, geschikt voor de verschillende klassen van eene lagere school; zelfs werd de vaardigheid om benoemde getallen met decimaalbreuken ter neder te schrijven bij sommigen gemist.

De schriftelijke oplossing der wezenlijk niet moeijelijke rekenvoorstellen liet, vooral bij de hoofdonderwijzers, veel te wenschen over; bepaaldelijk weder ook wat de wijze van oplossing betreft. De hoofdonderwijzers bleken ook weinig bekend te zijn met de eigenschappen en wijze van bewerking van magten en wortelgetallen, en daardoor wisten zij ook niet, hoe die kennis in de lagere scholen kan toegepast worden, hoewel zij hetgeen hun daarover werd medegedeeld spoedig begrepen. De oude klagt mag ook nu weder worden herhaald: de meesten konden geene goede bepalingen geven van de woorden en zaken, de kennis waarvan in elke wetenschap onmisbaar is.

Het hier opgehangen tafereel zal menigeen te sterk gekleurd schijnen; allen, die het examen bijwoonden, zouden zeker er nog eenige donkere tinten kunnen bijvoegen. De lezer verlieze echter niet uit het oog, dat de ruimte hier niet toelaat, om over het goede uit te weiden, dat ook nu aan den dag gekomen is. Veel meer nut wordt gesticht, de ondervinding heeft het nu reeds geleerd, door eene aanwijzing van een enkel bestaand gebrek, dan door de uitbundigste algemeene lofuiting, al moge zij nog zoo verdiend zijn. Daarom maken wij hier nog opmerkzaam op het gebrek aan paedagogische kennis, ook bij hen, die naar den hoofdonderwijzersrang dongen. Weder bleek het, dat het volgen van eene goede leerwijze bij de meesten meer het gevolg was van het werkzaam zijn in eene goede school, dan van zelfstandig onderzoek. Een b. v. kende de leerwijze van Prinsen niet, omdat hij in eene school onderwijs gegeven had, waarin, tot in den laatsten tijd, het leesonderwijs nog volgens de spelmethode geschiedde. Te wenschen ware het ook, dat de aanstaande hoofdonderwijzer, meer dan nu het geval is, eenige kennis van physiologie en gezondheidsleer trachtte te verkrijgen, al ware het slechts om den ouderdom te kennen, op welken de hersenen van het kind eenige inspanning verdragen kunnen.

Bij het onderzoek naar de vorderingen van de candidaten in de geschiedenis, bleek het ook nu al te zeer, dat het van buiten leeren van dorre chronologische tabellen te veel de hoofdzaak was geweest (en velen hadden het zelfs daarin niet ver gebragt), en dat de meesten bij vroegere tijdvakken waren blijven steken en verwaarloosd hadden de gebeurtenissen van latere dagteekening te bestuderen, zoodat zij o. a. veel te weinig wisten van de omwenteling in de vorige eeuw. Wat de geschiedenis der Nederlandsche letterkunde betreft, zoo werd, overeenkomstig het programma, slechts eenige bekendheid met de voornaamste schrijvers en geschriften verlangd: doch zelfs de geringste kennis daarvan ontbrak bij verreweg de meesten.

Van belang achten wij het om hier nog te wijzen op de vele gebreken in de schoonschriften. Al moge aan de schrijfkunst thans minder tijd dan vroeger kunnen worden besteed, is het toch niet te veel gevergd dat de onderwijzer grondige kennis bezitte van minstens ééne goede schrijfmethode, en de vaardigheid verkregen hebbe om die in praktijk te brengen.

Het gebrek van oordeel openbaarde zich niet minder bij het examen in de wiskunde. Bij de geringste afwijking van den gang van het leerboek, raakten velen dadelijk fout, en misten zij ook daardoor de vaardigheid om vraagstukken op te lossen.

In de vreemde talen leverde het examen in het Fransch de minst bevredigende uitkomst op. De meesten hadden zich kennelijk geen denkbeeld gevormd van hetgeen van hen gevorderd zou worden: niet slechts eene oppervlakkige bekendheid met sommige taalregels, maar eene grondige kennis van dezulke, die elk onderwijzer kennen moet. Bijna niemand had er aan gedacht, dat ook het taaleigen zoo bestudeerd moet worden, dat een niet te moeijelijk stuk in het Nederlandsch getrouw kan worden vertaald. Met de vertalingen in het Fransch zag het er nog erger uit. Van daar de hoogst ongelukkige uitslag. Het Hoogduitsch en Engelsch was, in het algemeen gesproken, beter bestudeerd; vooral bleek het, dat de noodzakelijkheid begrepen was, om in de syntaxis van het Hoogduitsch geen volslagen vreemdeling te wezen. Jammer slechts, dat het ook hier bij velen met de toepassing van het geleerde minder goed gesteld was, zoodat zij moesten afgewezen worden.

'sGRAVENHAGE, 27 October.

Bij kon. besluit van 24 dezer zijn, ten vervolge op dat van den 8sten Feb., houdende toekenning van eervolle belooningen aan diegenen der zee- en landmagt, die zich bij de verovering van Djambi op 6 Sept. 1858 hebben onderscheiden, alsnog benoemd tot ridders der 4de kl. van de militaire Willemsorde, de officier van gezondheid 2de kl. van het leger in Oost-Indië T. J. Jorritsma, en de thans met verlof hier te lande aanwezige 2de luit. der infanterie van genoemd leger J. D. de Bruyn.

— Z. M. heeft den gepensioneerden luit.-kolonel der artillerie van het leger in Ned. Indië J. Vertholen, waarnemend administrateur der koloniale bestellingen bij het dep. van koloniën, eervol van die betrekking ontheven en hem benoemd tot militairen adviseur bij het dep. van koloniën.

Genoemde luit-kolonel is door Z. M. tevens benoemd tot ridder der orde van den Nederl. Leeuw.

— Door Z. M. zijn benoemd tot ontvangers der registratie: te Beetsterzwaag, de heer F. J. Posthumus, thans te Lemmer; en te Lemmer de heer D. van Goens, thans surnumerair; en tot ontvangers der directe belastingen: te Putten, de heer J. H. Caesar, thans te Swalmen; te Ossendrecht, de heer V. J. F. van Steenacker, thans te Budel; te Swalmen de heer H. J. H. Berntz Naus, surnumerair in Limburg; en te Budel, de heer W. A. D. van Groen, surnumerair ter prov. directie van Utrecht.

— Naar men verneemt, zou de regering, ten gevolge van de daar tegen gerezen bedenkingen, van het voornemen, om door de provinciën en gemeenten in de kosten van den aanleg van spoorwegen te doen bijdragen, hebben afgezien.

— Men verneemt dat de keizer van Rusland aan Z. K. H. den prins van Oranje een regiment kavalerie ten geschenke heeft gegeven, dat voortaan den naam zal dragen van regiment van den prins van Oranje.

— Uit Luxemburg meldt men, dat de prins van Oranje bij zijn vertrek uit die stad 1000 frs. heeft geschonken aan de behoeftigen van Luxemburg, Wolferdange en Berg.

— De tweede kamer heeft heden eene zitting gehouden; 41 leden waren echter afwezig. De geloofsbrieven van mr. Luyben zijn bij de kamer ingekomen.

Men verneemt dat de ontwerpen van wet uitmakende het eerste boek van het wetboek van strafregt, en dat nopens de doorgraving van Holland op zijn smalst, nog vóór de beraadslaging over het ontwerp-spoorwegen in de afdeelingen zullen worden onderzocht. Men verwacht alzoo dat de discussie over het ontwerp spoorwegen niet voor Donderdag der volgende week zal kunnen gehouden worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIË.

BRUSSEL, 26 October.

De brand in het entrepôt te Antwerpen, waarover men zich meester waande, is later weder met vernieuwde woede uitgebarsten, en wel zoodanig dat men, voor eene grootere uitbreiding beducht, aanvrage deed om hulp uit deze stad. 4 brandspuiten met de noodige bemanning werden daartoe beschikbaar gesteld, maar ten gevolge eener later ontvangen tijding dat het gevaar op nieuw geweken was, was die hulp onnoodig. Het vuur bleef echter voortsmeulen en eene geheele bovenverdieping, met 12,000 balen rijst beladen, dreigde in te storten. Er werd toen bevel gegeven om ten spoedigste de naastgelegen magazijnen zoo veel mogelijk te ontruimen.

Behalve de zoon van den koopman Lynen, werd ook nog vermist een zoon van den heer Janssens, ambtenaar op het stadhuis, die aan een der spuiten werkzaam was. Men verneemt ook dat er nog een derde persoon onder het puin bedolven ligt. Met alle magt zijn, onder de leiding van den hoofdingenieur Zuber, de werkzaamheden voortgezet, om de ongelukkigen te vinden, waarbij men echter, gelijk te begrijpen is, met groote behoedzaamheid moest te werk gaan. Heden morgen ten 10 ure zijn de lijken van Lijnen en Janssens gevonden, zoodanig verminkt dat zij naauwelijks kenbaar waren.

Van de brandspuitgasten zijn er twee zwaar en een ligt gekwetst geraakt.

De oorzaak van den brand is onzeker. Waarschijnlijk is hij door broeijing ontstaan. De verbrande artikelen, die een gewigt van 839,516 kilo's hadden, worden op eene waarde geschat van 246,629 fr. Men verneemt dat de goederen verzekerd waren, dat met het gebouw het geval niet is.

ENGELAND.

LONDEN, 25 October.

Het trekt hier de opmerkzaamheid dat prins Napoleon weder vertrokken is zonder een bezoek bij het hof af te leggen.

— Een onzer dagbladen, de *Daily News*, blijft zich hevig tegen den oorlog van Spanje tegen Marokko aankanten: en noemt die onderneming onregtvaardig, omdat Marokko bereid is aan redelijke wenschen toe te geven. Genoemd blad, dat in betrekking staat met het ministerie van buitenl. zaken, vermeent dat uit de bedoelde verovering Frankrijks heerschappij over de Middellandsche zee moet voortvloeijen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 25 October.

De vrees, die men hier koesterde voor verwikkelingen met Engeland, ten opzigte van de expeditie van Spanje tegen Marokko, is gebleken een hersenschim te zijn geweest, want de Engelsche gezant te Madrid moet verklaard hebben dat zijne regering, na de gegeven ophelderingen, zich niet tegen dezen krijgstogt zou verzetten. Van deze zorg bevrijd, hebben de dagbladen de Italiaansche zaak op nieuw met vuur aangevat. De heer Grandguillot heeft in den *Constitutionnel* een artikel geleverd; waarin hij, naar aanleiding van de aanmerkingen der Engelsche bladen, over de veranderlijke staatkunde des keizers met betrekking tot Italië, tracht te betoogen dat de keizer hierin altijd en in alles aan zich zelven gelijk is gebleven, en dat zijne tegenstanders juist van inconsequentie zijn te beschuldigen. Genoemde schrijver wordt door de *Presse* op eene gematigde wijze te regt gewezen, en de *Indép. Belge* merkt aan dat hij in zijne verdediging nog verder gaat dan de keizer zelf, die na het sluiten der overeenkomst te Villafranca gezegd heeft dat zijn programma, te Milaan uitgevaardigd, niet geheel vervuld was, en later aan de deputatie uit Toskane ook nog te kennen moet hebben gegeven dat, hoewel zijne gezindheid omtrent Italië dezelfde bleef, de omstandigheden soms sterker waren dan de wil der menschen.

Omtrent het congres verneemt men niets, dan alleen dat het waarschijnlijk te Brussel zal gehouden worden. Indien Engeland, zegt men, mogt volharden in zijne weigering tot deelneming, zou men zich echter daardoor niet laten terughouden.

— Officieel wordt verzekert dat de deputatie van de Suez-maatschappij, aan het hoofd waarvan zich de heer de Lesseps bevond, alle reden heeft om tevreden te zijn over de welwillendheid, waarmede zij door den keizer is ontvangen en de belangstelling die zij heeft ondervonden. Men voegt er bij dat de keizer den heer de Lesseps aangespoord heeft zich niet te laten ontmoedigen, maar slechts geduld te hebben.

— Uit Madrid wordt gemeld dat de Spaansche consul Tanger heeft verlaten. De troepen voor de expeditie bestemd hadden het bevel tot vertrek gekregen.

ITALIE.

De Sardinische minister van justitie heeft zijn ontslag genomen, omdat het hof van cassatie, tegen zijn verlangen, naar Milaan is verplaatst. Men is te Turyn ook zeer ontevreden over den uitslag der zending van den generaal Dabormida naar Parijs, en verlangt de optreding van een meer krachtig bestuur, natuurlijk onder de leiding van graaf Cavour.

— Een berigt uit Rome meldt dat de bisschop van Rimini en eenige andere leden der geestelijkheid, op bevel van het voorloopig bestuur, in de Romagna gevangen zijn genomen, en dat men pogingen doet om ook in de aan den Paus getrouw gebleven provinciën oproer te verwekken. Uit Bologne of uit Turyn wordt daaromtrent niets gemeld.

— De troepen van de Italiaansche staten staan in de Romagna in het gezigt van de Pauselijke troepen. Daar de eersten niet van uittarting zijn vrij te pleiten, heeft men vrees voor eene botsing.

— Sedert de laatste uitbarsting van den Vesuvius, nu 18 maanden geleden, heeft de onderaardsche beweging van den berg niet opgehouden en blijft de lava onophoudelijk uit den toen gevormden krater stroomen, iets waarvan in de geschiedboeken van dezen vulkaan, die met het jaar 79 beginnen en reeds 50 uitbarstingen vermelden, geen voorbeeld is aan te wijzen. De lava heeft een zoogenaamden hollen weg, onder den naam van de groote kom bekend, die 80 ellen diep en 300 ellen wijd is, geheel gevuld, vervolgens den rijweg op drie plaatsen doorgebroken, een 20-tal landelijke woningen vernield, en vele vruchtbare landerijen overdekt. Men berekent dat de uit den nieuwen krater gestroomde lava eene massa van 22 millioen kubiek ellen bedraagt, waarvan men de hitte op 1000 graden Reaumur stelt. Het is opmerkelijk dat de lava de woning van een ouden priester heeft gespaard, welke geheel door deze stof omringd en dus ongenaakbaar is. De koning en de koningin van Napels hebben herhaaldelijk de ongelukkig gewordeu landbewoners bezocht en hun onderstand verleend.

PRUISSEN.

BERLIJN, 25 October.

Bij gelegenheid van het verblijf van den keizer van Rusland en den prins-regent te Breslau had aldaar eene algemeene illuminatie plaats. De vorstelijke personen hebben twee dagen in die stad doorgebragt, waarna de keizer naar Warschau en de prins-regent herwaarts is teruggekeerd. De prins van Oranje heeft den weg naar Muskau ingeslagen.

— Prins en prinses Frederik der Nederlanden zijn den 24sten dezer naar het slot Muskau vertrokken en zullen aldaar acht dagen vertoeven.

— Te Neviges, op eenigen afstand van Dusseldorp, is eene katoenspinnerij afgebrand.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 26 October.

De keizer heeft aan den afgetreden eersten generaal-adjudant, graaf von Grünne, het grootkruis der Stephanus-orde verleend en hem benoemd tot

opperstalmeester. Graaf de Crenneville is in zijne plaats benoemd tot eersten generaal-adjudant.

— De nieuwe minister van politie heeft aan de uitgevers der dagbladen de verzekering gegeven dat de drukpers in het genot der vrijheden zal blijven, daaraan door zijnen voorganger toegekend.

Door de officiële bladen wordt het gerucht, dat de wijziging in het kabinet veroorzaakt wordt door verschil van meening over belangrijke punten onder zijne leden, ten stelligste tegengesproken.

— Men verzekert dat de aartshertog Maximiliaan en zijne gemalin eerstdaags aan boord van eene oorlogsstoomboot eene reis zullen ondernemen, die zich tot Rio Janeiro zal uitstrekken.

— Uit Zurich is het berigt ontvangen dat graaf Colloredo aldaar is overleden.

TURKYE.

Berigten uit Konstantinopel van 19 October melden dat Hussein-Pacha en nog drie anderen, als hoofden der zamenzwering, tot de doodstraf waren verwezen. Men had de uitvoering van het vonnis moeten uitstellen, omdat er eene algemeene gisting in de stad heerschte; zelfs had men den Sultan bedreigingen doen toekomen.

— Men verwacht de aftreding van onderscheidene ministers. De Sultan heeft hen in een brief scherp onderhouden over gemis aan ijver in het tot stand brengen van hervormingen en hun den slechten staat der financiën ten laste gelegd.

— De Montegrijnen doen steeds invallen op Turksch gebied en maken zich aan vele gruwelen schuldig.

STADS-BERIGTEN.

VERGADERING van den Gemeenteraad van Leyden, Zaturdag den 29sten October 1859, 's namiddags ten 2 ure.

Onderwerpen:

1°. Verordeningen regelende de heffing en invordering der plaatselijke directe belasting.
2°. Verordening omtrent de heffing van opcenten op den rijks-accijns op het geslagt.
3°. Verordeningen regelende de heffing en invordering ook der verhoogde plaatselijke belasting op het gedistilleerd.
4°. Voorwaarden van aanbesteding der leverantie van de benoodigde brand- en lichtstoffen.
5°. Voorwaarden van aanbesteding der benoodigde straatklinkers.
6°. Voorwaarden omtrent de onderhandsche verhuring
   a. van het schoollokaal in de Scheistraat;
   b. van twee stukjes teelgrond bij het Raamland buiten de Marepoort onder Leyderdorp.
   c. van de Stadsgehoorzaal aan het muzijkgezelschap Sempre Crescendo.
7°. Adres van Regenten van het Coninckshof, tot wijziging van het raadsbesluit van den 18en Augustus dezes jaars, waarbij aan hen een gedeelte gemeentegrond in gebruik werd afgestaan.
8°. Adres van Commissarissen der Societeit Amicitia, houdende verzoek om het gebruik van een gedeelte van het plantsoen aan de Rijnsburgerpoort.

BROODZETTING

voor de gemeente *Leyden*,
ingaande Maandag den 31 *October* 1859.

Maximum van den prijs, waar *niet boven*, maar *wel beneden* zal mogen worden verkocht, ingevolge de verordening betreffende den verkoop van brood binnen deze gemeente, vastgesteld den 6 October 1859 (*Gemeenteblad* n°. 12).

Het *Tarwe brood, beste soort*, wegende een *nederl.* pond, op	25	cents.
Vijf oncen, op	12½	»
Het *Franschbrood* van een *nederl.* pond, op	25	»
Vijf oncen, op	12½	»
Het *Huisbak*, wegende een *nederl.* pond, op	22	»
Vijf oncen, op	11	»
Het *minste soort* of zoogenaamd krop uit den zak, van een *nederl.* pond, op	18	»
Vijf oncen, op	9	»
Het *Roggebrood*, van *zuivere* rogge gebakken, wegende drie *nederl.* ponden, op	33	»
Een pond vijf oncen, op	16½	»

Burgemeester en Wethouders van Leyden,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
LEYDEN, 27 October 1859. v. PUTTKAMMER, Secretaris.

DE BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN doen te weten, dat door den Raad dier gemeente, in zijne vergadering van den 6den October 1859, is vastgesteld de volgende

VERORDENING

tegen het zich op de straat in kennelijken staat van dronkenschap vertoonen.

Ieder die zich op de openbare straat in kennelijken staat van dronkenschap vertoont, wordt gestraft met geldboete van *één* tot *tien* gulden en gevangenis van *een* tot *drie* dagen, te zamen of afzonderlijk.

Vastgesteld door den Raad der gemeente Leyden, in zijne openbare vergadering van den 6den October 1859.

De Burgemeester, D. TIEBOEL SIEGENBEEK.
De Secretaris, v. PUTTKAMMER.

Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, volgens hun berigt van den 19den October 1859, lit. B. N°. 5893 (1e afd.) G. S. N°. 3, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort, den 27sten October 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

DE BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN doen te weten, dat door den Raad dier gemeente, in zijne vergadering van den 6den October 1859, is vastgesteld de volgende

VERORDENING

betreffende den verkoop van brood binnen de gemeente Leyden, *strekkende tot aanvulling of wijziging van het bepaalde bij art.* 191 *tot* 205 *der Algemeene Politieverordening, vastgesteld den* 9den *October* 1856.

EERSTE AFDEELING. *Over de zetting van het brood.*

Art. 1. De broodsoorten, welke tot voornaamst en dagelijksch voedsel der ingezetenen dienen, zijn aan eene zetting onderworpen, die alleen beschouwd wordt als een hoogste prijs (*maximum*), waarboven het verboden is die broodsoorten van een bepaald gewigt te verkoopen.

Art. 2. Die broodsoorten zijn: *a.* het beste tarwe- of zoogenaamd franschbrood; *b.* het hoog- of zoogenaamd gebraakt tarwebrood; *c.* het huisbakken- of zoogenaamd bruinbrood; *d.* het ongebuild of zoogenaamd kropbrood; *e.* het onvermengd roggebrood.

De zamenstelling dier broodsoorten wordt bij art. 7—11 nader omschreven.

Alle andere broodsoorten, zoo als: fluit- en kransbrood, dubbelgebakken- en kleinbrood, kadetjes, gebak enz., behooren niet tot die welke aan de zetting zijn onderworpen, maar worden als brood van weelde beschouwd.

Art. 3. De zetting wordt geregeld door Burgemeester en Wethouders; als grondslagen daarvoor worden aangenomen:

1°. de hoeveelheid ponden brood, die een mud graan oplevert, namelijk:

a.	78	ponden	franschbrood.
b.	74	»	hoogbrood.
c.	86	»	bruinbrood.
d.	108	»	kropbrood.
e.	100	»	roggebrood.

2°. de kosten, die vereischt worden om het graan tot brood te verbakken, als: van ieder mud voor

franschbrood	*f* 5.01⁵.
hoogbrood	» 4.38⁵.
bruinbrood	» 4.78⁵.
kropbrood	» 5.37⁵.
roggebrood	» 2.43.

3°. de winst voor den bakker, beloopende

f 1.95	voor iedere	78	pond	franschbrood.
» 1.95	»	74	»	hoogbrood.
» 1.80	»	86	»	bruinbrood.
» 1.62	»	108	»	kropbrood.
» 1.30	»	100	»	roggebrood.

4°. De prijs van het graan, als:
van de witte Zeeuwsche en Hooglandsche tarwe, naar de Rotterdamsche markt;
van de Poolsche tarwe en Pruissische rogge, naar de Amsterdamsche markt.

5°. de accijns van het graan volgens de wettig vastgestelde tarieven.

Art. 4. De zetting wordt bepaald, veranderd of geregeld door Burgemeester en Wethouders, zoo dikwijls de prijs van het graan voor de broodsoorten benoodigd, zóóveel rijst of daalt, dat de prijs van het brood per pond met een halven cent moet worden vermeerderd of verminderd.

Zij wordt telkens bij openbare afkondiging, door aanplakking op de bepaalde borden, alsmede door plaatsing in de Leydsche Courant, ter kennis der ingezetenen, der broodbakkers en broodslijters gebragt.

Art. 5. Iedere bakker en slijter van brood is verpligt, om bestendig in zijn winkel een zwart bord geplaatst te houden, waarop de prijzen der aan de zetting onderworpen broodsoorten, benevens het gewigt van het brood, duidelijk en van de straat leesbaar, zijn opgeteekend.

Art. 197 der Algemeene Politie-verordening van den 9den October 1856 komt daardoor te vervallen.

Art 6. Het brood dat buiten de gemeente gebakken, daar binnen wordt gesleten en onder de bij art. 2 vermelde broodsoorten kan worden begrepen, wordt daarmede gelijk gesteld, wat betreft de zetting, de zamenstelling en het gewigt.

TWEEDE AFDEELING. *Over de zamenstelling van het brood.*

Art. 7. Het brood, van gemalen tarwe of rogge gebakken en ten verkoop bestemd, mag geen meel of afval van ander graan bevatten; maar moet zamengesteld zijn uit het voor iedere soort bestemde meel, 't zij van de meelfabrieken of van de binnen en buiten de gemeente gevestigde korenmolens afkomstig.

Art. 8. Voor de aan de zetting onderworpen broodsoorten moet beste en gezonde tarwe en rogge worden gebruikt.

Art. 9. Het zoogenaamd franschbrood en het gebraakt of hoogbrood moet zamengesteld worden van gebuild tarwemeel, waaruit al de afval, zooals zemelen, kort en grint, is gebuild, zonder eenige vermenging.

Het huisbakkenbrood wordt gebakken van tarwemeel, zoodanig gebuild, dat niet meer dan twaalf ponden afval uit een mud tarwe wordt genomen en het overige, zonder andere vermenging, in het meel blijft.

Het krop uit den zak moet zamengesteld worden van ongebuild tarwemeel gelijk het van den molen komt.

Het roggebrood moet vervaardigd worden van gemalen of gebroken rogge, zooals zij van den molen komt en zonder dat de roggebloem daaruit, geheel of gedeeltelijk, is gebuild of gezeefd.

Art. 10. Het brood moet goed doorbakken zijn; dat tetsig of niet goed gaar voorhanden in de winkels wordt bevonden, is ten behoeve der gemeente verbeurd.

Art. 11. Het brood, elders gebakken en hier ter stede ten verkoop ingevoerd, is aan dezelfde bepalingen op de zamenstelling onderworpen, als het brood binnen de gemeente gebakken.

DERDE AFDEELING. *Over het gewigt van het brood.*

Art. 12. Het brood aan de zetting onderworpen, heeft een bepaald gewigt van *vijf oncen* en het veelvoud van dien.

Elk verschil bij de weging, grooter dan *drie pCt.*, is strafbaar.

Art. 13. Tot het wegen van brood zijn bevoegd de broodkeurders, alle beambten der politie en der plaatselijke belastingen, aan wie de bevoegdheid wordt toegekend het gewigt van het brood te onderzoeken, zoowel wat zich bevindt op de openbare straat, in wagens of manden, als wat in de winkels en bakkerijen voorhanden is. Zij mogen daartoe, met inachtneming der bepalingen van art. 3 der wet van 31 Augustus 1853 (Staatsblad n°. 83), de plaatsen, waar brood wordt vervaardigd of verkocht, ten allen tijde binnentreden.

Strafbepalingen.

Art. 14. Zij die brood verkoopen boven den bepaalden zettingsprijs of in strijd handelen met de voorschriften dezer verordening, worden gestraft met eene geldboete van *één* tot *vijf en twintig* gulden en eene gevangenis van *een* tot *drie* dagen, te zamen of afzonderlijk.

Vastgesteld door den Raad der gemeente Leyden, in zijne openbare vergadering van den 6den October 1859.

De Burgemeester, D. TIEBOEL SIEGENBEEK.
De Secretaris, v. PUTTKAMMER.

Zijnde deze verordening aan de Gedeputeerde Staten van Zuidholland, volgens hun berigt van den 19den October 1859, lit. B. n°. 5893 (1e afd.), G. S. n°. 3, in afschrift medegedeeld.

En is hiervan afkondiging geschied waar het behoort, den 27sten October 1859.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
D. TIEBOEL SIEGENBEEK, Burgemeester.
v. PUTTKAMMER, Secretaris.

KERKNIEUWS.

LEYDEN, 26 October. Wegens het bedanken van ds. Westhoff, van Middelburg, heeft de kerkeraad der evang. Luth. gemeente op nieuw eene nominatie gemaakt, waarop geplaatst zijn, buiten de vijf vroeger genomineerden, de wel-eerw. zeer gel. heeren Heijen en Loman, predikanten te Maastricht en Vlissingen.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 26sten October de heer H. F. van Praag Heymans, med. doct., geb. te 's Gravenhage, in de verloskunde.

DIAKENEN DER NED. HERVORMDE GEMEENTE alhier hebben, in hunne Vergadering van 24 dezer, de beide ondergeteekenden afgevaardigd om in overleg te treden met den Wel-E. Zeer G. Heer JAC. VAN KAATHOVEN, Doctor in het Cholera-Hospitaal; ten einde de herstelde Cholera-lijders, *die in deze Inrigting* zijn verpleegd, te voorzien van eenige onderkleeding en van versterkend voedsel.

De ondergeteekenden, geraadpleegd hebbende met genoemden geneesheer, vertrouwen dat deze maatregel leiden zal, om de Cholera-lijders onder de minvermogenden aan te sporen zich in het hospitaal te laten verplegen, waarin zij beter worden verzorgd dan in hunne woningen, en dat daardoor ook de besmetting in de wijken, waar zulke lijders zich bevinden, zooveel mogelijk zal worden tegengegaan.

De ondergeteekenden zullen gaarne de giften ontvangen, die de meer gegoeden zullen willen afzonderen om zoodanige herstelden, die daaruit worden ontslagen, mede van het noodige te voorzien.

NB. Op de vraag of de verzorging zich uitstrekt tot de herstelde cholera-lijders *van alle gezindten*, wordt *toestemmend* geantwoord.

De navolgende giften zijn ontvangen bij H. ZAALBERG: van V. ƒ5, van Q N. N. een muntb. ƒ10, van 1 een bankb. ƒ25, van R. ƒ0.87½.

Bij FISCHER: van I ƒ2.50, van N. B. ƒ10.

Uit de kerk collecte van Woensdag 26 Oct. van D. K. ƒ5, van A. F. ƒ6.

H. ZAALBERG.

LEYDEN, 27 Oct. 1859. A. K. W. E. C. FISCHER.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: J. PEL, EN J. KEY.

LEYDEN, 26 October 1859.

Getrouwd: J. KOOREMAN, EN J. M. VAN DER KOELEN.

LEYDEN, 26 October 1859.

Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid mijne geliefde Echtgenoote Vrouwe MARIA CAROLINA ELISABETH ROLL, in den ouderdom van ruim 65 jaren.

P. VAN DER BOSCH,

LEYDEN, 25 October 1859. *Oud-Ingenieur Verificateur van het Kadaster.*

Algemeene en eenige kennisgeving.

Heden overleed onze geliefde eenige Dochter GERBRANDINA FREDERIKA JACOBA, in den jeugdigen leeftijd van 24 jaren, diep betreurd door ons en door den laatst Ondergeteekende, met wien zij eerlang in den echt wenschte te treden.

P. VAN 'T ZANT,
A. E. VAN 'T ZANT, geb. HEYTING.
M. M. BEENAKKER.

LEYDEN, 25 October 1859.

Heden werd ons Ouderhart en dat der Familie diep getroffen door het afsterven van onze jongste Lieveling CATHARINA PAULINA in den jeugdigen leeftijd van ruim 16 maanden.

LEYDEN, 26 October 1859. N. DE BINK.

Overleden JEAN, jongste Kind van J. RIJK, *Timmerman*, EN B. LELIEVELD.

LEYDEN, 26 October 1859.

Algemeene kennisgeving.

Voor de vele bewijzen van deelneming, gedurende de ziekte en bij het overlijden van mijnen geliefden Echtgenoot den Heer CAROLUS ANTONIUS SCHMIER ondervonden, betuig ik, ook namens mijne wederzijdsche Ouders en verdere Betrekkingen, mijnen hartelijksten dank.

LEYDEN, 27 October 1859. Wed. C. A. SCHMIER, IJSSELSTEYN.

BIDSTOND VOOR ISRAËL,

In de ZAAL, Noordeinde, Wijk I. N°. 29,

Op Vrijdag 28 October 1859, 's avonds ten zeven ure.

Spreker: Dr. A. CAPADOSE, te *'s Hage.*

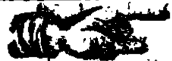
GROOT VOCAAL EN INSTRUMENTAAL CONCERT,

IN DE STADS-GEHOORZAAL, den 28sten October a. s.,

te geven door de Zangeres Mevrouwe ALEXANDRINE DOETSCH, en den Pianist, den Heer P. DOETSCH, uit *Keulen*, met medewerking van den Heer A. J. WETRENS (Violist).

De Entréekaarten zijn te bekomen bij de Muziekhandelaren JOHS. STRAATMAN en SCHREUDER EN VAN BAAK, à ƒ1.— en des avonds aan de Concert-Zaal, à ƒ1.49. (*Aanvang des avonds ten zeven ure.*)

Programma's zijn *gratis* verkrijgbaar.

MAATSCHAPPIJ VOOR TOONKUNST TE LEIDEN.

Ouders of Voogden, verlangende Kinderen het onderwijs bij de Muziekschool der Maatschappij met het nieuw ingaande vierdejaars te doen genieten, of de lessen niet langer te doen bijwonen, worden verzocht zich tot dit doel aan te melden Woensdag, Donderdag of Vrijdag, 26, 27 of 28 October, des namiddags tusschen 1 en 2 ure, bij den

Commissaris Secretaris der Maatschappij
P. C. LEZWIJN,
Rapenburg over de Bibliotheek.

LEIDEN, 25 October 1859.

BIJZONDERE GELEGENHEID

tot overneming eener *Affaire* in **Manufacturen, Garen, Band**, enz., die een goed bestaan oplevert en voor meerdere uitbreiding vatbaar is, gelegen op den besten stand dezer Stad, zijnde het huis daarbij *te Huur*.

Inclineerenden adresseren zich ter bekoming van verdere informatiën met *franco* brieven onder de Letters **C. Z.** bij de Boek- en Kunsthandelaren SCHREUDER & VAN BAAK, alhier.

Ontvangen de **Modellen** van **Wintermantels** voor Kinderen.

Breedestraat. Wed. GROENEVELDT.

De Ondergeteekende heeft de eer de Dames te berigten, dat zij de **Modelhoeden, Mutsen** enz. ontvangen heeft. Mij in UEd. gunst aanbevelende, heb ik de eer te zijn

G. J. E. PELGRIM, geb. BATCKE.

De Ondergeteekenden hebben de eer hunne geachte Stadgenooten kennis te geven, dat zij van *Parijs* ontvangen hebben de **Model-hoeden** voor het saizoen, alsmede **Bloemen, Linten**, enz., zich beleefdelijk aanbevelende.

GEZUSTERS LINDEMAN,
Bloemmarkt.

Hooggeachte Stadgenooten!

Sedert vijf en twintig jaren was ik als Bediende werkzaam in het vak van **Kruideniers waren.** Thans ben ik in de gelegenheid gesteld die zaak voor eigen rekening uit te oefenen, daarbij maak ik UEd. bekend, dat ik heb overgenomen de Affaire van wijle Mej. VAN DER HORN, onlangs overleden, bestaande in **Wijnen, Brandewijn, Likeuren,** enz.

Voor beide deze vraag ik UEds. gunst en aanbeveling, verzekerende gij vende eener nette en prompte bediening.

UEd. Dw. Dienaar,
H. J. MOONEN.
Woonplaats Hooigracht, N°. 796.

Aanvang 1 November 1859.

In eene fatsoenlijke dienst wordt gevraagd eene **Meid** van de P. G., die wat kan koken. Adres met *franco* brieven onder Letter **K.** aan het Bureau dezer Courant.

OPENBARE VERPACHTING,

op het Raadhuis binnen de Gemeente *Leyden*, op Maandag den 7den November 1859, des middags te 12 ure, van:

Het invorderen van de belasting op het **ophalen of openen der Bruggen** *alhier, voor den tijd van één jaar, ingaande* 1 *Januarij* 1860.

Waarvan de Voorwaarden liggen dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) ter lezing ter plaatselijke Secretarie, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 26 October.

			Laagst. koers	Hoogst. koers	[illegible]
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à 2½	pCt.	63 15/16	64 1/8	64 1/16
Dito Certificaten	" 3	"	76	76 3/8	76 1/4
Dito dito	" 4	"	96 1/4	96 15/16	96 11/16
Amortisatie Syndicaat	" 3½	"	94 1/8	—	—
Handelmaatschappij	" 4½	"	126	—	—
O. I. Leening	" 4	"	96 1/8	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	" 4½	"	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	" 4½	"	—	—	—
BELGIE	" 2½	"	56 3/4	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	" 2½	"	—	—	—
Dito dito	" 4½	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	" 3	"	—	—	—
Dito dito	" 4½	"	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	" 1½	"	31 3/8	31 7/8	31 11/16
Dito Obligatiën	" 3	"	43 1/4	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	" 3	"	40 5/8	41	40 11/16
Bewijzen Coupons			4 1/4	—	—
PORTUGAL, te Londen	" 3	"	43 3/8	43 7/16	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	" 5	"	103 1/8	103 3/8	103 1/4
Dito dito 1828 en 1829	" 5	"	101 1/4	101 3/8	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	" 5	"	85	—	—
Dito 1840	" 4	"	80 3/4	81 1/4	81
Dito bij STIEGLITZ & C°.	" 4	"	80 7/8	—	—
Dito dito Nieuwe	" 4	"	—	—	—
Inschrijving in Assign.	" 6	"	—	—	—
Certificaten van dito	" 6	"	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 300	ƒ	156 1/2	—	—
Dito Obligatiën	" 4	pCt.	91 1/4	—	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à 4½	"	101	101 1/4	101
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	" 5	"	61 1/16	—	—
Dito	" 4	"	—	—	—
Dito Metall.	" 5	"	51	51 9/16	51 3/8
Dito Nieuwe	" 5	"	71	71 3/8	71 1/4
Dito 1847	" 2½	"	27 5/16	27 1/2	27 1/2
BRAZILIE, 1824 100 £	" 5	"	99 1/2	—	—
SARDINIE	" 5	"	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	" 4½	"	86	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	" 5	"	25 7/8	26 1/8	25 7/8
GRENADA, Obligatiën	" 3½	"	15	15 1/16	—
MEXICO, Obligatiën 1851	" 3	"	20 7/16	20 1/2	—
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.